Legenda	
✓	De organisatie heeft het advies opgevolgd en afgerond.
○	De organisatie volgt het advies op. Het is onderhanden.
✗	Er is nog geen actie ondernomen.
	Het betreft een nieuwe aanbeveling.
	De organisatie gaat het advies niet opvolgen.

Oorsprong	Proces	Bevinding en risico	Aanbeveling	Follow up 2023	Status accountant	Reactie eigen organisatie	Status na reactie
ML 2018	**Inkopen** Prestatie onderbouwingen	De prestatie akkoord verklaarder (PAV-er) toetst de prestatielevering en geeft hiervoor in het geautomatiseerde financiële systeem K2F een goedkeuring. Een bewijs van prestatie wordt uit praktische overwegingen niet altijd bewaard of wordt soms niet gekregen van de leverancier. Het risico op onrechtmatige inkopen en uitstroom van middelen is aanwezig.	Wij hebben u geadviseerd te onderbouwen hoe de prestatie is vastgesteld en het controlebewijs te bewaren. Wij adviseren u een interne controle uit te voeren op de inkopen/prestatieleveringen.	**Onderhanden** **Gereed** De interne controle op de prestatieleveringen is afgerond tot en met september.		Voor zover mogelijk zijn er verbeteringen doorgevoerd, daarnaast blijkt uit de door ons uitgevoerde steekproeven dat we in voldoende mate de geleverde prestatie (achteraf) kunnen vaststellen. De organisatie gaat voorstellen om deze maatregelen als afdoende te zien en verder geen extra inspanningen meer te gaan leveren.	
ML 2018	**Inkopen** Aanbestedingen	Het aanbesteden is bij de budgethouder belegd. De budgethouder besluit zelfstandig welke vorm van aanbesteding wordt gevolgd. Inkoopadvies bij de RID is op vrijwillige basis. Er is onvoldoende informatie beschikbaar of het is lastig om informatie te verkrijgen waaruit blijkt waarom voor een bepaalde aanbestedingsprocedure is gekozen.Er is nog geen aanbestedingskalender opgesteld om zo inzichtelijk te krijgen wanneer welke aanbesteding moet starten. De volledigheid van het contractenbeheer is niet gewaarborgd. De grootste contracten zijn wel in beeld. Door het ontbreken van zichtbare beheersingsmaatregelen en een signaleringsmiddel wordt het risico gelopen dat een aanbesteding niet of niet tijdig volgens de juiste spelregels wordt gedaan en is sprake van een onrechtmatigheid. Het volgen van de juiste inkoopprocedure heeft voor Europese aanbestedingen betrekking op omvangrijke bedragen. De materialiteitsgrens wordt daardoor snel bereikt en kan daarmee impact hebben op de rechtmatigheidsverantwoording.	Wij adviseren u toe te zien op de tijdigheid, volledigheid en de juistheid van de aanbestedingen door het inrichten en gebruiken van een contractenregister en een aanbestedingskalender. Daarnaast adviseren wij u om goed vast te leggen waarom voor een bepaalde aanbestedingsprocedure gekozen is.	**Onderhanden** Het zaaksysteem gaat als contractenregister gebruikt worden. Er is een onderzoek uitgevoerd waaruit een advies is gekomen over contractbeheer.		Dit wordt meegenomen in het advies over het contractenbeheer.	
ML 2023	**Materiële vaste activa** Bestaan	Er is geen interne controle / periodieke monitoring op het bestaan van de materiele vaste activa. Hierdoor bestaat het risico dat de MVA niet binnen de organisatie aanwezig is.	We adviseren om interne controle uit te voeren op het bestaan van de materiële vaste activa en vervolgens periodiek het bestaan hiervan te beoordelen. Ook adviseren wij de activa een specifiekere omschrijving mee te geven in de activastaat. De huidige omschrijvingen zijn vaak zeer algemeen (bijv.: ondergrondse containers) waardoor bij een mogelijke vervanging deze activa niet gedesinvesteerd worden.	Nieuwe aanbeveling		Hier zal een interne controle op worden uitgevoerd. Hier zal aandacht voor gevraagd worden in de organisatie.	

Oorsprong	Proces	Bevinding en risico	Aanbeveling	Follow up 2023	Status accountant	Reactie eigen organisatie	Status na reactie
ML 2022	**Inhuur** Proces	Voor de inhuur boven schaal 7 wordt gebruik gemaakt van het DAS Werken in Gelderland. Soms wordt echter ook rechtstreeks ingehuurd via een uitzendbureau of direct zzp'ers. Door het DAS systeem te gebruiken is het risico op onrechtmatige aanbestedingen kleiner. Het beleid omtrent inhuur is niet formeel vastgelegd. Registratie van inhuur wordt in Excel bijgehouden. Volledigheid van dit bestand is niet gewaarborgd. Periodiek gesprekken met afdelingsmanagers o.b.v. waarvan ze het bestand vult. Het risico is dat niet alle inhuur en dus alle kosten in beeld zijn.	We adviseren u zoveel mogelijk het DAS-systeem te gebruiken voor aanbestedingen. Wij adviseren u ook om het inhuurbeleid te formaliseren. Wij adviseren u de registratie van inhuur in een systeem bij te houden, waardoor de volledigheid beter gewaarborgd kan worden.	**Onderhanden** Waar mogelijk wordt het DAS gebruikt, maar het wordt niet afgedwongen. Met name bij specialistische kennis wordt rechstreeks ingehuurd. Het beleid omtrent inhuur is niet vastgelegd, maar er zijn wel spelregels. **Gereed** Alle inhuurcontracten zijn inmiddels in beeld (Excelbestand)	 	De inhuur is in het voorstel tot verbetering van de aanbestedingen meegenomen. Hier heeft tijdens de jaarrekeningcontrole overleg met de accountant over plaatsgevonden.	
ML 2018	**Lokale heffingen** Functiescheiding	Het behandelen van bezwaren en kwijtscheldingen, het toekennen van de beschikking en de registratie liggen in één hand. De omvang van het aantal bezwaren is overigens beperkt.	Wij adviseren u scheiding aan te brengen tussen het in behandeling nemen van bezwaren en kwijtscheldingen, registratie en het toetsen en verstrekken van de beschikking.	**Onderhanden** Er wordt onderzocht of dit meegenomen kan worden in de verbijzonderde interne controle**.**		We onderzoeken het opzetten van een interne controle hierop.	
ML 2018	**Lokale heffingen** WOZ mutaties	WOZ mutaties worden binnen GT WOZ en Gouw doorgevoerd. Alleen grote afwijkingen met de WOZ waarde van vorig jaar worden gecontroleerd.	Wij adviseren u de WOZ mutaties zichtbaar door een andere medewerker te laten toetsen. Wij adviseren u daarnaast de controle van de WOZ waarde met de WOZ waarde van vorig jaar zichtbaar uit te voeren door een andere medewerker dan de medewerker die de WOZ waarde heeft aangepast en deze controle zichtbaar te maken.	**Onderhanden** De functiescheiding en controles zijn er wel, maar worden niet zichtbaar vastgelegd.		Er is functiescheiding tussen de invoer en het accoderen van de WOZ mutaties De WOZ waardes worden zichtbaar door een andere medewerker gecontroleerd. Hierbij worden afwijlkingen gecontroleerd.	
ML 2018	**Lokale heffingen** Aanslagen	Voordat de definitieve aanslagen verstuurd worden, wordt vastgesteld dat deze aansluiten met de proefkohier. Deze controle wordt niet zichtbaar vastgelegd. Hierdoor kan niet worden vastgesteld dat deze uitgevoerd is.	Wij adviseren u de controle op de proefkohier en de definitieve aanslag zichtbaar te maken.	**Nog geen actie op ondernomen** De controle wordt uitgevoerd, maar wordt niet zichtbaar vastgelegd.		De IC heeft dit punt opgenomen in het IC plan voor 2024.	
ML 2022	**Lokale heffingen** Waarderingskamer	De Waarderingskamer heeft geconstateerd dat er verschillen zijn tussen de eigen administratie en de landelijke voorziening WOZ. Deze verschillen moet opgelost worden. Risico van onjuist WOZ waardes is een te hoge of te lage belastingopbrengst.	Wij adviseren u de verschillen tussen de LV WOZ en de eigen administratie te analyseren en op te lossen en de impact op de opgelegde aanslagen te bepalen.	**Onderhanden** Dit is onderhanden en is naar verwachting in 2024 afgerond.		Er is in mei een onderzoek geweest van de waarderingskamer. De verschillen die hierbij geconstateerd zijn worden nu opgelost. Naar verwachting zal dit in 2024 zijn afgerond.	

Oorsprong	Proces	Bevinding en risico	Aanbeveling	Follow up 2023	Status accountant	Reactie eigen organisatie	Status na reactie
ML 2018	**Grondexploitaties** Nacalculaties	Gedurende het jaar worden lasten in de grondexploitatie verwerkt en jaarlijks worden de complexberekeningen geactualiseerd. Er is geen systeem van systematisch nacalculeren als deelopdrachten zijn uitgevoerd. Wij adviseren u de uitgevoerde deelopdrachten na te calculeren en analyses uit te voeren door de gerealiseerde lasten te vergelijken met de begrote lasten.	Wij adviseren u de uitgevoerde deelopdrachten na te calculeren en analyses uit te voeren door de gerealiseerde lasten te vergelijken met de begrote lasten. Wij adviseren u voor het boekjaar de werkelijk lasten en baten van de afgelopen periode te analyseren en af te zetten tegen de begroting en een analyseverslag maken.	**Onderhanden** Met ingang van het 3e kwartaal wordt per grex een voortgangsrapportage gemaakt. Daardoor is meer zicht op het verloop van de kosten en opbrengsten.		Gedurende het jaar gaan er voortgangsrapportages worden bijgehouden per grex. Daarnaast zal er op deelopdrachten nacalculatie plaats vinden.	
ML 2018	**Grondexploitaties** Interne controle	De planexploitaties worden 1 keer per jaar door de planeconoom opgesteld. Hij maakt hiervoor gebruik van informatie uit verschillende bronnen. Op de planexploitaties vindt geen interne controle plaats. De voortgang van de baten en lasten worden periodiek beoordeeld. Door de afhankelijkheid van 1 persoon is er een kwetsbare situatie.	Wij adviseren u een systeem van interne controle op te zetten voor de grondexploitaties door de interne controleur en met behulp van een externe deskundige.	**Gereed** De gemeente heeft inmiddels 2 planeconomen, waardoor de kwetsbaarheid verminderd is. Zij controleren elkaar.			
ML 2021	**Grondexploitaties** Onderbouwing baten en lasten	In afgelopen jaren was de onderbouwing van de nog te maken kosten opbrengsten niet altijd deugdelijk. Hierdoor zijn er onzekerheden geweest omtrent de waardering van de grexen.	We adviseren u bij de herzieningen de nog te maken baten en lasten goed te onderbouwen met actuele ramingen.	**Onderhanden** Vorig jaar was de onzekerheid fors lager dan het jaar ervoor.		Bij de herzieningen zullen de nog te maken baten en lasten onderbouwd worden met actuele ramingen.	
ML 2023	**Grondexploitaties** Kwartaalrapportages	Vanaf halverwege 2023 worden per kwartaal rapportages gemaakt van de complexen en deze worden besproken met de projectleider. De risico's zijn nu nog niet opgenomen in deze rapportages. Aan de voorkant wordt wel een risico inschatting gemaakt, maar deze is nu nog statisch.	We adviseren tussentijds ook risico's te bespreken en te actualiseren. Zo wordt de risicoanalyse meer dynamisch en is deze meer actueel.	**Nieuwe aanbeveling**		De risico's zullen onderdeel zijn van de voortgangsrapportages.	
ML 2023	**Grondexploitaties** Inzicht realisatie	Vanuit de projectleider is het inzicht in de begrote versus gerealiseerde kosten beperkt. Hiervoor is hij afhankelijk van de planeconomen.	We adviseren de informatievoorziening van de complexen over baten en lasten gedurende het jaar te intensiveren.	**Onderhanden** De voortgangsrapportages die vanaf half 2023 gemaakt worden per kwartaal, moeten dit inzicht gaan vergroten.		Dit zal in de voortgangsrapportages worden meegenomen.	
ML 2018	**WMO/Jeugd** Prestatielevering zorg	Uw gemeente is afhankelijk van een controleverklaring van de zorgorganisaties (Jeugd/WMO) om vast te kunnen stellen of de ingekochte zorg juist en volledig wordt verantwoord. Het moment van ontvangst hiervan bepaalt het moment van de afwikkeling van de jaarrekening. Het risico bestaat dat de betaalde zorg onrechtmatig is, omdat de prestatielevering niet aangetoond kan worden.	Wij adviseren het college de controle van de zorgaanbieders zodanig in te richten dat de gemeente zelfstandig vaststelt dat de zorg rechtmatig is geleverd.	**Onderhanden** De controle op prestatielevering wordt nog steeds achteraf gedaan middels een steekproef. Aanvullend daarop worden ook klanttevredenheidsonderzoeken gedaan.		Dit was 1 van de top 3 risico's van 2020. Door de extra controle op de prestatielevering is het risico op onrechtmatigheden zodanig ingeperkt dat het risico uit de top 3 is verdwenen. Bij de jaarrekening 2021 en 2022 is de controle op prestatielevering naar wens verlopen en het risico in voldoende mate afgedekt. De organisatie gaat voorstellen om deze maatregelen als afdoende te zien en verder geen extra inspanningen meer te gaan leveren.	

Oorsprong	Proces	Bevinding en risico	Aanbeveling	Follow up 2023	Status accountant	Reactie eigen organisatie	Status na reactie
ML 2022	**WMO/Jeugd** Prestatielevering hulpmiddelen	De levering van hulpmiddelen door RSR wordt bijgehouden in een portal. De back office handelt de facturen af, maar heeft geen toegang tot de portal en kan dus niet vaststellen of het gefactureerde geleverd is. Hierdoor worden facturen mogelijk onterecht betaald.	Wij adviseren u de prestatielevering door iemand te laten controleren die toegang heeft tot de portal van RSR.	**Onderhanden** Dit staat op de planning voor het voorjaar 2024. De facturatie moet dan via het berichtenverkeer gaan lopen.		De facturen worden incidenteel gecontroleerd en vergeleken met de verstrekte voorzieningen. Hier komen weinig fouten uit. Het is de bedoeling om in het nieuwe pakket de huurfacturen via het berichtenverkeer te laten lopen in de loop van 2024. Ook hier is het mogelijk om vanuit de interne controle een analyse uit te voeren om het risico te ondervangen.	
ML 2021	**WMO/Jeugd** Tijdigheid toekenning zorg	Bij toekenning van zorg door een externe, moet dit wettelijk binnen 3 dagen verwerkt worden. In de praktijk is dit 5 dagen.	Wij adviseren u de verwerking van externe verwijzingen naar 3 dagen terug te brengen.	**Gereed** Wanneer zorg wordt toegekend door een externe wordt er een 315 bericht gestuurd aan de gemeente. De gemeente stuurt vervolgens een ontvangstbevestiging). Op dit bericht is een 3 dagen termijn van toepassing. Deze is door overgang naar het nieuwe systeem automatisch ingeregeld. Aan de termijn wordt voldaan.			
ML 2018	**WMO, jeugd en bijzondere bijstand** Functiescheiding	De behandeling van aanvragen, het toekennen van de beschikking en melding bij de zorgaanbieder ligt in één hand. Hierdoor is het risico aanwezig dat toekenningen onterecht worden gedaan.	Wij adviseren u scheiding aan te brengen tussen het in behandeling nemen van een aanvraag en het toetsen en verstrekken van de beschikking.	**Onderhanden** Voor WMO/Jeugd is een nieuw pakket in gebruik genomen gedurende 2023. De functiescheiding wordt in dit pakket afgedwongen. Voor bijzondere bijstand is dit punt nog van toepassing.		De collegiale toetsing is in het proces opgenomen, in ieder geval bij WMO en Jeugd. Bij Bijzondere Bijstand vindt dit niet plaats	
ML 2022	**Bijzondere bijstand** Tarieven	De tarieven worden ingevoerd in Central Station. Er wordt geen controle uitgevoerd of de tarieven juist zijn ingevoerd. Risico is dat tarieven onterecht worden aangepast en daardoor verkeerde tarieven worden gehanteerd.	Wij adviseren u (interne) controle uit te laten voeren op de juistheid van de tarieven.	**Gereed** De tarieven zijn gecontroleerd.			
ML 2022	**WMO/Jeugd** Berichtenverkeer/ declaraties	Door het systeem Central Station wordt niet gecontroleerd of meer gedeclareerd wordt dan de toegekende zorg. Dit moet handmatig worden gedaan. Doordat de beheersing van de uitgaven t.o.v. toekenning een handmatig proces is (bijv. m.b.v. Excel) is dit foutgevoelig met als risico dat meer betaald wordt dan waar een cliënt recht op heeft.	Wij adviseren u de monitoring van de gedeclareerde zorg in het nieuwe pakket geautomatiseerd te laten plaatsvinden. Tot die tijd is het van belang dat dit handmatige proces gecontroleerd wordt door een 2e persoon om fouten te voorkomen.	**Gereed** In het nieuwe pakket wordt dit door automatisch gecontroleerd.			

Oorsprong	Proces	Bevinding en risico	Aanbeveling	Follow up 2023	Status accountant	Reactie eigen organisatie	Status na reactie
ML 2022	**Subsidies** Proces	Binnen het subsidieproces worden de aanvragen behandeld, geregistreerd en wordt de beschikking afgegeven door 1 persoon. Daarnaast wordt bij beoordeling van de subsidie geen gebruik gemaakt van checklisten. Binnen de gemeenten is ook geen uniforme werkwijze. Het risico is dat besluiten onterecht worden genomen en dat niet terug te herleiden is, hoe tot het besluit is gekomen.	Wij adviseren: - het subsidiebeleid te formaliseren en centraal te beleggen binnen de organisatie. - de subsidieverordening te updaten naar de huidige actualiteit / werkwijze. - centrale registratie van de status subsidies (onder eigendom van proceseigenaar subsidies) - scheiding aan te brengen tussen het in behandeling nemen van aanvragen, het toetsen en verstrekken van de beschikking en het vaststellen van de beschikking. - gebruik te maken van checklisten ten behoeve van volledigheid subsidie aanvraag / aanvraag tot vaststelling - de toetspunten waarop een subsidie wordt verstrekt / vastgelegd zichtbaar vast te leggen. - de tijdigheid van beschikkingen en vaststellingen te controleren. Wanneer een besluittermijn dreigt te worden overschreden adviseren wij gebruik te maken van de verlengingsoptie. Deze moet formeel worden aangevraagd bij het college.	**Nog geen actie op ondernomen** Wordt in 2024 opgepakt.	✗	De constateringen bij de jaarrekening betreffen vooral formele fouten (te laat ontvangen aanvragen, te laat verstuurde beschikkingen). Dit leidt niet zozeer tot financiele risico's. Tegelijkertijd zien we wel degelijk verbetermogelijkheden, dit wordt mede veroorzaakt doordat het beleid en de uitvoeringsregels niet altijd duidelijk zijn. In Duiven zal nog een evaluatie plaatsvinden.	○
ML 2018	**Doelgroepenvervoer** Functiescheiding	Binnen het proces van leerlingenvervoer is geen functiescheiding tussen het in behandelingen nemen van een aanvraag en het verstrekken van de beschikking. Hierdoor is het risico aanwezig dat vervoer onterecht wordt toegekend.	Wij adviseren u scheiding aan te brengen tussen het in behandeling nemen van een aanvraag en het toetsen en verstrekken van de beschikking.	**Nog geen actie op ondernomen** Dit heeft aandacht, maar gezien de omvang van het proces, is het risico beperkt.	✗	Er wordt onderzocht of er vanuit de interne controle een controle achteraf kan worden uitgevoerd waarmee het risico wordt afgedekt.	○
ML 2023	**Huuropbrengsten**	De gemeente bezit 1 pand waarbij voor 1 gebruiker geen huur in rekening wordt gebracht c.q. de huur de kwijtgescholden wordt. In het verleden werd wel huur in rekening gebracht. Uit onderzoek bleek dat de huur niet reëel was en veel lager zou moeten zijn. Er is een gebruikersovereenkomst afgesloten en de huur werd daarmee kwijtgescholden. Het risico is dat bevoordeling plaatsvindt en er geen eerlijke concurrentie is. Ook kan sprake zijn van staatssteun.	Wij adviseren u de afspraken met de betrokken partij te beoordelen en waar nodig te herzien.	Nieuwe bevinding 2023		Er zijn op dit moment ontwikkelingen mbt de verhuur van dit pand.	○